

Wonen in Gods huis

In Nederland staan veel panden te koop. En vrijwel allemaal hebben ze wel iets eigens. Maar sommige hebben net iets meer. Zoals de kerk van Gitta en Maarten.

De Nederlands Hervormde kerk van Ens, een klein dorpje vlakbij Kampen, had lange tijd een sombere uitstraling. De ruiten waren ingeslagen en het torentje stond op instorten. Alleen op zondag, als de gemeente bijeenkwam, vertoonde het gebouw nog tekenen van leven. Maar steeds minder gelovigen vonden hun weg naar het protestantse kerkje. Toen de Nederlands Hervormde Gemeente fuseerde met de Gereformeerde Kerk dreigde langdurige leegstand voor de kubusvormige kerk midden op het plein.

Maar zie: nu brandt er elke avond licht in de kerk. Het pand is gerestaureerd, de ruiten vervangen door dubbele beglazing. Dit alles is het werk van twee atheïsten die in 2005 besloten van deze kerk hun huis te maken. "Het was een impulsaankoop", vertelt freelance tekstschrijver **Gitta Montanus** (50). "Ik zag een foto in de etalage van de makelaar, nog geen week later hadden we de kerk gekocht." Volgens haar man, **Maarten Heijenk** (51), journalist bij de plaatselijke krant, bood deze kerk precies de woonruimte die ze zochten: "Wij hebben niet zoveel met religie, maar houden wel van panden met een geschiedenis. We wilden in een karakteristiek huis wonen, maar hier in de polder lijken de huizen nogal op elkaar."

De kerk in Ens dateert uit 1953 en bood oorspronkelijk plaats aan 450 mensen. Het ontwerp is van Chris Nielsen, stadsbouwmeester van Amsterdam en later architect van onder meer het Vrije Universiteitsgebouw in Amstelveen. De protestantse kerk is versierd

met veel kunst, voor die tijd erg modern. De Apeldoornse kunstenaar **Berend Hendriks** ontwierp onder meer een mozaïek aan de voorgevel van de kerk; een zaaier die aan het werk is op het land. Hendriks' werk kenmerkt zich door het gebruik van wiskundige reeksen, zowel wat betreft inhoud als kleur. Gitta: "De architectuur van Nielsen gecombineerd met de kunst van Hendriks maken deze kerk uniek. Ook de ligging, midden op het plein, is bijzonder."

Het stel betaalde 169.000 euro voor het gemeentelijke monument. Vervolgens investeerden Gitta en Maarten een slordige vier ton in de restauratie en verbouwing. Zij wilden het karakter van de kerk zoveel mogelijk in stand houden. Gitta: "Veel mensen zijn hier gedoopt of getrouwd, wij wilden die herinneringen eren."

Gitta en Maarten kozen ervoor een serre met een verdieping te bouwen. Het resultaat is een fraai appartement met vier kamers, gebouwd tegen de achtermuur van de kerkzaal. De serre bestrijkt slechts een klein gedeelte, het overige deel van de kerk is vrijwel onveranderd, inclusief kerkbanken en een groot orgel, dat 's avonds door spotlights is verlicht. Gitta: "Mensen zeggen weleens: wat moet je met al die ruimte? Nou, niets dus. Ik kan juist enorm genieten van die grote, authentieke kerkzaal."

Gitta en Maarten hebben de smaak van het verbouwen te pakken en willen met een nieuw project aan de slag. De kerk staat voor 695.000 euro weer te koop. Gitta: "Maar we hebben geen haast, voorlopig geniet ik nog intens van de ruimte en het uitzicht."

Lastige panden

In ontzuid en ontkerkelijkt Nederland staan steeds vaker kerkgebouwen te koop.

Makelaarskantoor Redres heeft diverse kerken in haar bestand, waaronder die in Ens. "Het zijn lastige panden, omdat de gemeenschap veel emotionele waarde hecht aan het gebouw", vertelt Redres-makelaar **Jan-Willem Andriessen**. "Je moet daarom goed overleggen met de gemeente en de buurtbewoners. Bovendien hebben kerken veel onderhoudskosten. Het is belangrijk na te gaan of het om een gemeentelijk monument of een rijksmonument gaat; het laatste is fiscaal voordeliger."

Bewoner Maarten Heijenk:

"Instanties begrijpen vaak niet dat een kerk een woonadres kan zijn. Zo konden we bijna geen hypotheek of verzekering krijgen. Je moet bereid zijn te vechten als je in een kerk wilt wonen."

Tekst: Esma Linemann

1. De kerk in de jaren vijftig.
2. De nieuwe keuken met marmeren aanrechtblad.
3. Vanuit de living kijk je zo de kerk in.
4. Het gerenoveerde originele orgel.